

2024-1

11. oktobari 2024

All. nr./brevnr.:

2023-907-0003-2

Sull./sagsbeh.: MH/kl

**Sulinermut atatillugu inimik najugassamik innersuussineq
pisortat ingerlatsineranni pissuserissaarnissamut
naapertuutinngitsoq**

Innuttaasup 2023-mi ombudsmandimut naammagittaalliutigivaa kommunimi atorfiup inuttalernerqarneranut atatillugu inissamik tunisisimanagera, naak kommunimit atorfiup inuttassarsiornerani allagarsiisoqarsimagaluartoq inimik innersuussinissaq periarfissaanngitsoq.

Innuttaasup naammagittaalliutaa tunngavigalugu ombudsmandi aalajangerpoq suliamik nammineerluni misissuineramik aallartitsiniarluni.

Ombudsmandi inerniliivoq pisortat oqartussaataatut ingerlatsinermi pissuserissaarnissamut iliuserineqartoq naapertuutinngitsoq, Kommuneqarfik Sermersuup isumaqatiginninniareernerup kingornatigut qinnuteqartumut inissamik innersuussisimanagera, naak inuttassarsiuusilluni allagarsiussami inimik innersuussinissaq periarfissaanngikkaluartoq, taamaalilluni atorfiup inuttalernerqarnissaani atugassarititaasoq pingaarutilik paasinerlunneqarsinnaalluni.

Tamanna ombudsmandimit ajuusaarnartutut isumaqarfigineqarpoq.

Ombudsmandi isumaqarpoq ingerlatsinermi pissuserissaarnissamut naapertuunnerpaassagaluartoq Kommuneqarfik Sermersuup atorfik inuttassarsioq-qissimagaluarpagu, peqatigitillugu atorfik pineqartoq qinnuteqartoq inimik neqeroorfigineqanngippat atorfik inuttalernerqarsinnaanngitsoq paasinarsimmat.

Kommuneqarfik Sermersuup ombudsmandimut oqaaseqaatimini oqaatigivaa, kommuni isumaqartoq pingaaruteqartoq qinnuteqartuni piukkunnarn-erpaajusup atorfinitsinneqarnissaa, aammalu pisortat oqartussaataanni atorfinitsitsisarnermi isertuaatsumik iliortoqartartoq.

Tamanna tunngavigalugu ombudsmandimit Kommuneqarfik Sermersuup oqaaseqaataa tusaatissatut tiguneqarpoq, suliallu suliarineqarnera naammassineqarluni.

(Oqaaseqaat 11. oktobari 2024-meersoq, j.nr. 2023-907-0003)

Oqaatigaaralu:

1. Suna misissorpara?

1.1. Suliamik suliaqarninni aalajangersimavunga kommunip atorfirmik inuttaliinerminut ilaatillugu inimik tunisisimanera, naak kommunimit atorfik inuttassarsiorneqarnerani periarfissaasimannikkaluartoq inimik innersuus-sinissaq isummerfigissallugu.

Oqaatigissavara suliami atorfeqarnermut tunngasut isummerfigisiman-nginnakkit, uanga suliasama pingaarnersarisaa tassaamat pisortat ingerlatsiviisa inatsisitigut malittarisassat malinneraat nakkutigissallugu. Taamaattumik aallaavittut sulinermit isumaqatigiissutit isummerfissama pingaarnert avataaniippoq, taakku nalinginnaasumik isumaqatigiissutitigut nalimmassartarneqartussaammata.

Ilanngullugu oqaatigissavara kommunip qinnuteqartumik nalilersuilluni toqqaasimaneranisuut toqqammavigalugit kina atorfinitsinneqassanersoq pillugu apeqqutit isummerfigisimannginnakkit.

Namineerlunga misissuineramik aallartitsivunga. Innersuussutigaara Inatsisartut inatsisaanni nr. 7, 1. juni 2017-imeersumi § 15, imm. 1-imi ombudsmandi suliamik nammineerluni misissuiffignilersinnaanera pillugu.

1.2. Oqaaseqaatima ilaanni aallaavigisimavakka qallunaatut atuakkiat. Tamatumunnga pissutaavoq, Kalaallit Nunaanni inatsisitigut tunngavigineqartutigut pingaarnertigut, Qallunaat Nunaanni inatsisitigut tunngavigineqartut assigimmagit.

Oqaaseqaatiga imatut tulleriinnilersugaavoq:

- Imm. 2: Suliaq naatsumik
- Imm. 3: Inatsisitigut tunngavigineqartut
- Imm. 4: Kommune qanoq isumaqarpa
- Imm. 5: Uanga naliliinera

Oqaatigissavara oqaaseqaatinnut kakkiukkakku suliap sammisamik nassuiaat.

2. Suliaq naatsumik

Innuttaasoq uannut saaffiginnilluni naammagittaalliuteqarpoq 29. december 2022-mi, kommunip atorfirmik inuttaliernerminut atatillugu inissamik tunisisimanagera pillugu, naak kommunimit atorfiup inuttassarsiorneqarnerani inimik najugassamik innersuussisinnaaneq periarfissaatinngikkaluaraa.

Atorfiup inuttassarsiorneqarnerani allagarsiuksamit ilaatigut ersersinneqarpoq:

”Inissaq:

Atorfimmut atasumik inissamik neqerooruteqartoqarsinnaanngilaq. Qinnuteqartoq kommunimi atorfeqarnerminut atatillugu inimik najugassamik tunineqareersimaguni, suliffimmut atatillugu inigisaq innersuussaasimasoq tigummiinnaqarsinnaavoq.”

Tamatuma kingorna innuttaasup naammagittaalliutaa 23. januar 2023-mi kommunimut ingerlateqqippara qinnuigalugit innuttaasup naammagittaalliutaa akeqqullugu.

Kommunimit innuttaasup naammagittaalliutaa allakkatigut akineqarpoq

7. marts 2023.

Innuttaasoq uannut 20. marts 2023-mi naammagittaalliuteqaqqippoq, tamatumuuna kommunip 7. marts 2023-mi allagai pillugit.

Kommune allakkatigut 14. april 2023-mi qinnuigaara suliami allagaatit tamaasa uannut tunniuteqqullugit, nassuiaammillu allagaqaasioqqullugu.

Kommunimit suliami allagaatit oqaaseqaallu 11. maj 2023-mik ullulikkat tiguakka 22. maj 2023-mi.

Kisiannili 27. november 2023-mi innuttaasoq nalunaarfigaara innuttaasup naammagittaalliutaa tunngavigalugu misissuineramik aallartitara nangissinnaanagu, naliliinera unaammat, innuttaasup pissutsit naammagittaalliutigisai innuttaasumut attuumassuqanngimmata, aammalu inatsisitigut innuttaasumut tunnganatik. Kisiannili peqatigitillugu nammineerlunga misissuineramik aallartitsiniarlunga.

3. Inatsisitigut tunngavigineqartut

3.1. Pisortani atorfinitsitsisarnerit

Pisortani atorfinitsitsisarnerit nalinginnaasumik namminersortut atorfinitsitsisarnerannit allaanerupput, pisortani atorfinitsitsisarnerit atorfinitsitaanermi inatsisitigut malittarisassatigunnaangitsoq nalimmassarneqartarmata, aammali ingerlerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinikkut aamma nalinginnaasumik ingerlatsinikkut tunngaviumik malittassatigut nalimmassarneqartarlutik. Allatut oqaatigalugu, pisortat oqartussaataat sulisunik atorfinitsitsinermikkut aamma malittarisassat qimerloortussaavaat, pisortat ingerlatsinissaanni atuuttut.

Aallaavittut atorfinitsitsinermi sulisitsisup kiffaanngissuseqarluni naliliineratigut, atorfinitsitsinermi malittarisassat tunngavigalugit pisarpoq, taamaattorli inatsit aamma ingerlatsineq pillugu inatsiseqartitsinermi periutsit, soorlu assigiimmik pinninnissamik tunngaveqarluni, pinngitsoorani piviusorsiornissamik assigisaallu qimerloorneqassallutik. Pisortani

atorfinititsinermi aalajangiisuusarteq tassaavoq, pisortaatitamit qulakkeerneqassamat qinnuteqaatit tamarmik assigiimmik tunuliaquteqartinneqarlutik tunniunneqassammata, aamma atorfinitsinneqartoq ataatsimut nalilersuinermi atorfimmut piukkunnarnerpaajussamat. Tamatuma kingunera imaappoq, pisortat oqartussaataa atorfimmut inuttaliukkumasaminik nalilersuisusaaq piviusorsiortumik, tamaalilluni toqqaannartumik toqqaannangitsumilluunniit qinnuteqartut akornanni immikkoortitsinermik pisoqaqqunagu.

Taamaalilluni pisortat oqartussaataat pisussaaffeqarpoq atorfik inuttassarsiugaq tamanut saqqummiutissallugu, tassuuna qinnuteqartunit piukkunnarnerpaamik atorfik inuttalerniassallugu.

Innersuussutigaakka Oluf Emborg aamma Peer Schaumburg-Müllerip atuakkiaat "Offentlig arbejdsret" (2010), aappasaanik naqitaq, qupp. 119-122.

3.2. Ingerlatsinermi pissuserissaarnissaq

Ingerlatsinermi pissuserissaarneq naatsumik oqaatigalugu tassaavoq, malittarisassat periutsillu najoqqutassat allassimangitsut, pisortat oqartussaataasa, assersuutigalugu kommunit innuttaasunut qanoq pinninnissinaanerannut tunngasut.

Ingerlatsinermi pissuserissaarnissaq malillugu oqartussaasoq ima iliorniar-tussaavoq, innuttaasup pisortat oqartussaataanut tatiginninnera annertusassallugu. Innuttaasut tatiginnittariaqarput oqartussaasup tamatigut piviusorsiortumik, tunngavissat naapertorlugit aamma eqqortumik tamatigut iliuseqartarnerannik.

Inatsimmik toqqammavillit saniatigut, ingerlatsinermi pissuserissaarnissamik ileqqussaasut piunasaqaatitut aamma atuupput.

Innersuussutigaakka nalinginnaasumik ingerlatsineq pillugu atuakkiaat, tassunga ilanngullugu pingaartumik Niels Fengerip atuakkiaa, "Forvaltningsret", siullermeerlugu naqitaq (2018), qupp. 673-687.

Ingerlatsinermi pissuserissaarnissaq pillugu paasissutissanut allanut innersuussutigaara oqartussaasunut ilitseruusiani imm. 1, taanna nittartakkanni www.ombudsmand.gl.-miippoq.

4. Kommunip isumaa

Kommunip uannut oqaaseqaataani 11. maj 2023-meersumi ilaatigut oqaatigineqarpoq:

"[...]

Aallaqqaassiullugit oqaaseqaatit

Kommuneqarfik Sermersuumit eqqumaffigineqarpoq pingaaruteqarmat pisortat ingerlatsivianni atorfiit tamanut ammasumik allagarsiunneqartassammata.

Kommunimit ilaatigut najoqqutarineqarpoq Karsten Revsbechip atuakkiaa, Forvaltningspersonale, sisamassaanik naqinneqartoq (2019) qupperneq 23, atuakkiortoq ilaatigut ima allappoq:

Pisortat oqartussaataanni atofiit inuttalernerqartarneri nalinginnaasumik pisassapput tamanut ammasumik allagarseereernikkut. Taamatut pissusilimmik piunasaqaateqarluni inatsiseqartitsinikkut tunngaviliisoqarsimagunarpoq allafissornikkut periuseqarluni pissuseq aallaavigalugu. Ilimanarneruvoq pissutsip qanoq inneratigut ingerlatsivimmi atorfiit inuttassarsioreernerisigut inuttalernegassammata, tamatumuunakkut qulakkeerneqassammat tamanit soqutiginar-tuunissaa atorfiup pineqartup piviusorsior-tumik inuttalernissaani, ingerlatsivik periarfissaqassammat atorfinikkumaartumik qinnuteqartut akornanni toqqaanissaminik. Tamatumunnga atatillugu tamanut inuttassarsiuussinermi qulakkeerneqassaaq kinaluunniit atorfinnut inuttassarsiuqaqarneranik paasi-saqarnissaminik.

Danmarkimi ombudsmandi pisuni arlaleriarluni inatsiseqartitsinikkut tunngaviumik isumaqataanerarnikuuvoq – ilaatigut takuuk FOB 2006.578, FOB 2010-20-4 aamma kingulleq FOB 2022-1, ombudsmandi ilaatigut imatut allammat:

Pisortat ingerlatsiviini atorfinitsitsisarnermi oqartussaasoq pisussaaffeqarpoq, ataatsimut nalilersuereernikkut piukkunnarnerpaatut isigineqartumik inutta-liiniarnissamut. Tamatumunnga atatillugu atorfiup inuttassarsiornerani tamanut

saqqummiussinikkut qulakkeerneqassaaq kinaluunniit atorfinnut inuttassarsiugaqarneranik paasisaqarnissamik.

Kommuneqarfik Sermersuumit kommunimi atorfinitsisarnermini eqqumaffigisorujusuaa inatsiseqartitsinikkut tunngaviusoq allaaserineqartoq, aamma tamakkiisumik imarisaa siunertaalu isumaqatigalugit.

Pingaaruteqarpoq qinnuteqartuni piukkunnarnerpaap atorfinitsinneqarnissaa, aamma pingaaruteqarpoq pisortat oqartussaataanni isertuaatumik atorfinitsitsisarnissaq.

Aamma Kommuneqarfik Sermersuumit eqqumaffigineqarpoq atorfiup inuttassarsiukkap saqqummiunneqarnerani atugassarititaasut allaaserinissaat, tamatuma kingunerisinnaammagu kina atorfimmut qinnuteqarnersoq aamma atorfimmut qassit qinnuteqarnerisut.

Atorfinitsitsisarnermi atugassarititaasut ilagaat atorfimmut atatillugu inissamik najugassamik neqerooruteqartoqarnersoq.

Atorfimmut sapinngisamik siammasisumik soqutiginnittoqarnissaa qulakkeerniarlugu siunertarisamut naleqquttuusinnaavoq inissamut apeqqutip imatut allaaserineqarsinnaanera: *Pissutsit apeqqutaatillugit inimik tunisisoqarsinnaavoq* imaluunniit assigisaanik oqaasertalersukkamik, taamaalilluni kommuni atorfimmut atatillugu inimik tunisisussanngortinneqassanngilaq imaluunniit tamanna mattunneqassanani.

Taamatulli periuseqarneq pingaarnertut periarfissaanngilaq isumaqatigiissutit malillugit atorfinitsitsinermi.

[...]

Kommuneqarfik Sermersuumit nalilerneqarpoq, kommunip pingaarnertut angusaqarfiginerusaraa atorfik inuttassarsiugaq inissamik neqeroorutitaqarpat.

Kisiannili kommunip sulisunut iniutai killeqarmata pingaarnertut malittarisassaannngilaq atorfinerlaanut inissamik neqerooruteqartarneq. Kommunip iluani malittarisassat malillugit inuttassarsiornermi inissartalimmik nittarsaassisoqarsinnaanngilaq, tamanna pillugu ingerlatsivimmi pisortaq akuersissuteqarsimanngippat.

Atorfimmi inuttassarsiukkami pineqartumi pingaarnertut malittarisassat malillugit inimik neqeroorutitaqanngilaq.

Kommune isumaqarpoq, kommune (aamma) suliffimmut atatillugu inimik tunisisinnaatitaasooq tamanna inatsiseqartitsinikkut tunngaviusumut, piviusorsortumik

assigiimmik pinninnissamut atatillugu inatsiseqarnikkut tunngaviusumut akerliunngip-pat.

Ombudsmandip apequtai

2.1:

Atorfimmik inuttassarsiuussineq sulinermut atatillugu inissamik najugassamik innersuussinissamik periarfissaqanngitsoq suliamut pineqartumut tunngatillugu eqqortumik tikkuussinerunngilaq, isumaqatiginninniareernerup kingornatigut atorfinitsinniagaq inimik innersuunneqarsimappat.

Kommunimiilli malugeqqunneqarsimalluni FOB 2077-117.

Tassani inunnik isumaginnittoq atorfinitsitaanissamut oqaloqatigineqareerluni, pinerluttunik isumaginnittoqarfiup pensioniisa ilaannut perorsaannermi ikiortitut atorfimmut innersuunneqarpoq, kisiannili atorfinitsitaanissaminut itigartinneqarluni. Pinerluttunik isumaginnittoqarfiup qullersaqarfianit qinnuteqartup naleqqunnerpaajunera pillugu nalilersuineq ingerlanneqanngitsoorpoq, qinnuteqartoq inunnik isumaginninnermi siunnersortaasoq atorfimmi inuttassarsiorneqartumi saaffigisat pineqartut avataaniim-mat.

Ombudsmandimit qullersaqarfiup taamaaliorsemanginnera isornartorsiorneqarpoq, taamaaliornikkut piukkunnarnerpaamik atorfinitsitsinerup piumasaaqatitaani inatsi-seqartitsinikkut tunngaviusup oqimaalutaaffigineqarnissaa pinngitsoortinneqarmat.

Suliami matumani atorfinitsitsisartut tamarmik isumaqatigiipput qinnuteqartoq pineqartoq piukkunnarnerpaasoq, pineqartorlu atorfinitsinneqarsimanngikkaluarpat ilimarluni inuttassarsiuusseqqinneq pisariaqarsimassagaluartoq, taamaattoqassap-pallu atorfinitsinniagaq pineqartoq imaassinnaalluni qinnuteqqaqqinngitsoortoq, imaassinnaallunilu allanik assinganik piukkunnaatilinnik (nutaanik) qinnuteqartoqan-ngitsoq.

Taamaattumik inatsiseqartitsinikkut tunngavigineqartut malillugit piukkunnarnerpaamik atorfinitsitsinissami kommuni aalajangerpoq pineqartoq inissaanik tuniniarlugu, atorfinitsinneqarnissaanut tamanna aalajangiisuummat.

2.2:

Apeqqut qulaani 2.1.-imi oqaatigineqartutigut akineqarpoq.

[...]

2.4:

Kommunimit naliliisoqarpoq, kommunimi nalinginnaasumik periusiunngitsoq atorfimmik inuttassarsiuussisarneq inissaqartitsinnginnerariarluni, kingornalu ataasiakkaaraluni isumaqatigiinniareernerup kingornatigut sulisumut atatillugu inissamik innersuussilluni neqerooruteqarluni. Kommunip tamanna ataasiaannarluni iliornertut isigivaa.

[...]”

5. Uanga naliliinera

Qulaani imm. 3-mi allaaserineqartutut, pisortat oqartussaataataat, assersuutigalugu kommune, pisussaaffeqarpoq atorfik inuttassarsiorneqartoq piukkunnarnerpaamik inuttalerumallugu tamanut saqqummiussinissaminik.

Taamatullu aamma ingerlatsinermi pissuserissaarnissaq malillugu pisortat oqartussaataataa piviusorsiorsumik, tunngavissat naapertorlugit eqqortumillu iliornermi innuttaasumit tatigineqarsinnaajuaannassaaq.

Uanga paasinninnera malillugu pisortat oqartussaataannut tatiginninnerup ilagivaa, oqartussaataitap innuttaasut tungaannut isertuaatsumik pissuseqarnissaa.

Pisortat oqartussaataataat kiffaanngissusiligaavoq sianigisassat piumasaqaatillu arlalissuit akornanni atorfimmik inuttalerniakkamut suut toqqammavissat toqqartussallugit. Pisortat oqartussaataannut piukkunnartunik qinnuteqartoqarnissaanut annertuumik apeqqutaatinneqartarput (amerlanertigut isumaqatigiisutit malillugit aalajangersakkat) atugassaritsitaasut aamma ajunngitsorsiassat qinnuteqarusussinnaasumut oqartussaasup neqeroorutigisinnaasaanik ilaqartineqartut.

Pisortat oqartussaataata atorfimmik inuttassarsiuussinermi, oqartussasup allagarsiinnermi aalajangersimasani pituttorfigivai, tamatumani qinnuteqaatit tigusimasat aallaavigalugit toqqaaniarnermi tunngavissat naapertuuttut atorineqarsimanerini innuttaasut tatiginninnerannut atatillugu.

Nunatsinni inissaaleqqineq eqqarsaatigalugu isumaqarpunga pisortat oqartussaataat atorfirmut inuttassarsiukkamut pineqartumut iliutsimigut imminut pituttortoq, qinnuteqartup piukkunaatillip inimik najugasamik innersuussiffiginissaanut atatillugu imaluunniit periaatsimut tamatumunnga itigartitsissuteqarnissaminut. Aningaasarsiat, pensionisiassat ilaatigut akeqanngitsumik oqarasuaateqarneq, qarasaasiamullu attaveqartinneqarneq il.il. assigalugit inimik innersuussiffigineqarsinnaaneq ajunngitsorsiassat ilagaat.

Atorfik inuttassarsiugaq atorfinitsikkusutamut inimik najugassamik innersuussinnaanermik periarfissaqartitsinngitsoq, taamaakkaluatorli isumaqatigininniareernerup kingornatigut atorfinitsinniakkamut inimik najugassamik innersussuteqarnertalinngortoq, uanga naliliinera malillugu unioqquitsinerusvoq, taamaalillunilu ingerlatsinermi pissuserissaarnissamut akerliulluni.

Tamatumunnga atatillugu pingaartippara, oqartussaasup naligiisitsilluni, inimik najugassamik innersuussiffiusinnaasumi qinnuteqarsinnaasuugaluanut immikkut pingaaruteqartut qulakkeersimangimmagit, qinnuteqarsinnaasimagaluimmi periarfissinneqaangimmata atorfinitsinneqarnermi tunngaviusoq annertuumik pingaarutilik pillugu.

Taamaattumik isumaqarpunga ingerlatsinermi pissuserissaarnissaq malinneqarsimangitsoq, kommuni qinnuteqartumut inimik najugassamik innersuussimmat, naak atorfiup inuttassarsdiunneqarnerani tamanna periarfissaangikkaluatoq, taamaalilluni atorfik pillugu atugassarititaasut tusarliunneqartunut naleqqiullugu annertuumik nikingassuteqarlutik.

Tamanna ajuusaarnartutut isumaqarfigivara.

Isumaqarpunga ingerlatsinermi pissuserissaarnissami naapertuunnepaasi-massagaluatoq kommunip atorfik inuttassarsioqqissimagaluarpagu, paasi-narsimmat atorfik pineqartoq peqatigitillugu inissamik najugassamik neqerooruteqangikkaanni inuttalerneqarsinnaangitsoq.

Maluginiarpara kommunip oqaaseqaatimini 11. maj 2023-meersumi uannut ilaatigut oqaatigimmagu, kommuni isumaqarmat pingaaruteqartoq qinnuteqartuni piukkunnarnerpaaq atorfinitsinneqassasoq aammalu pisortat oqartusaatitaanni isertuaatsumik atorfinitsitsinerit pisassasut.

Kommunip oqaaseqaataa tusaatissatut tiguara, tamannalu tunngavigalugu suliaq pillugu allamik iliuuseqaqqissanngilanga.

Oqaaseqaatiga pillugu innuttaasoq ilisimatinnikuuara.

Oqaaseqaatiga una nalunaarusianni 2024-mi nittartakkanni tamanut saqqummiunneqarumaarpoq.

Taamaalillunga suliap suliarinera naammassivara.

SULIAMI PAASSISSUTISSAT TOQQAMMAVIIT

Innuttaasoq ombudsmandeqarfimmut 29. december 2022-mi saaffiginninnermigut naammagittaalliuteqarpoq, kommunimi atorfiup inuttalerneqarnerani inimik najugassamik tunniussisimanera pillugu, naak kommunimit atorfik inuttassarsiorneqarmat inimik innersuussinissaq periarfissaanngikkaluartoq.

Atorfiup inuttassarsiorneranit ilaatigut ersersinneqarpoq:

”Inissaq:

Atorfimmut atasumik inissamik neqerooruteqartoqarsinnaanngilaq. Qinnuteqartoq kommunimi atorfeqarnerminut atatillugu inimik tunineqarsimaguni, suliffimmut atatillugu inigisaq innersuussaasimasoq tigungmiinnarneqarsinnaavoq.”

Tamatuma kingorna innuttaasup naammagittaalliutaa 23. januar 2023-mi kommunimut ingerlateqqippara qinnuigalugit innuttaasup naammagittaalliutaa akeqqullugu.

Kommunimit innuttaasup naammagittaalliutaa allakkatigut

7. marts 2023-imi akineqarpoq ilaatigullu ersersinneqarluni:

” Atorfik [...] sulinermut atatilligu inissanik ilaqartinnagu saqqummiunneqarpoq. Atorfiullu inissamik neqeroorutitaqanngitsumik inuttassarsiorneqarnerata kingunerinngilaa, kommunip atorfimmik inuttaliinissaa sulinermut atatillugu inimik tunisisinnaaneramik mattussinermik. Taamaalilluni tamanna pissuteqarpoq atorfik inuttassarsiukkami inissamik innersuussuteqartoqassanersoq immikkut naliliivigineqarluni. Isumaqatigiinniarnermut [...] atatillugu aalajangerneqarpoq, atorfimmut atasumik [...] inissamik innersuussisoqassasoq.

Tamatumani Kommuneqarfik Sermersuumit pingaartinneqarpoq, atorfinitsitsisartut tamarmiullutik [...] atorfimmut piukkunnarnerpaatut isigimmassuk, [...] -lu innersuunneqarluni atorfinittussatut. Kommuneqarfik Sermersooq naliliivoq, pisariaqartoq inimik innersuussinissaq [...] -p atorfinitsinneqarnissaa qulakkeerniarlugu.”

Innuttaasq 20. marts 2023-mi saaffiginninnermigut uannut naammagittaalliuteqaqqippoq, tamatumuuna kommunip allagai 7. marts 2023-meersut pillugit. Innuttaasup naammagittaalliutaanit ersersinneqarpoq:

“Kommuneqarfik Sermersuup akissutaa naammaginngilara. Isumaqarpunga ingerlatsiner mi pissuserissaarnissaq ilaginnarneqartoq. Allaqqavormi inimik najugassamik tunisisinnaanngitsut, kisianni avataaneersoq kommunimit inimik najugassaanik tunineqarluni. Qularinngilara amerlanerit qinnuteqarsimasinnaagaluartut allassimagaluarpat inimik najugassamik tunisisoqarsinnaasq. Atorfimmut qinnuteqartut amerlanerusinnaasi-massagaluarput, inimik najugassamik innersuussisoqarsimagaluarpat. Tamakku atorfirmut qinnuteqarnisamut periarfissinneqarsimanngillat inimik najugassamik innersuussisoqanngimmat. Ingerlatsiner mi pissuserissaarnissaq eqqarsaatigalugu allagarseeqqittoqarsimasinnaagaluarpoq, tamarmik assigiimmik periarfissaqarlutik atorfirmut qinnuteqarsinnaanissaannut.”

Kommune allakkatigut 14. april 2023-mi qinnuigaara suliame allagaatit tamaasa uannut tunniuteqqullugit, nassuiaammillu allagaqaasioqqullugu. Allakkannilu aamma kommune qinnuigaara pissutsit makkua nassuiaateqarfigeqqullugit:

” **2.1.** Kommune qinnuigineqarpoq kommune suliame matumani – isumaqatigiin-niarnerup kingornatigut – sulisumut inissiamik tunniussisimammatt atorfirmik inuttassarsiuussilluni allagarsiuussami sulisumut inimik najugassamik atugassiisoqarsinnaannginneranik oqarneq eqqortumik takutitsisuusoq isumaqarnerluni nassuiaqqullugu.

2.2. Kommune qinnuigineqarpoq atorfik sulisumut inimik najugassamik atugassiinani inuttalerneqarsinnaanngitsoq paasigamiuk atorfiup inuttassarsiuullugu allagarsiuteqqinneqarnissaa isumaliutersuutigisimanerlugu nassuiaqqullugu.

[...]

2.4. Naak pisumi atorfinitsinneqartumut – isumaqatigiinniarnernup kingornatigut – inissiamik innersuussinissamut periarfissaqartoq kommuni naliliigaluartoq atorfiit inuttassarsiuullugit sulisumut inissiamik atugassiisoqarsinnaannginnera oqaatigalugu allagarsiunneqartarnerat kommunip nalinginnaasumik periaaseraa?”

Kommunimit 22. maj 2023-mi suliami allagaatit aamma oqaseqaat 11. maj 2023-mik ullulernerqarsimasut tiguakka.

Kommunip oqaaseqaataanit 11. maj 2023-meersumit ilaatigut ersersinneqarpoq:

“[...]

Aallaqqaassiullugit oqaaseqaatit

Kommuneqarfik Sermersuumit eqqumaffigineqarpoq pingaaruteqartoq pisortat ingerlatsivianni atorfiit tamanut ammasumik allagarsiunneqartassammata.

Kommunimit ilaatigut najoqqutarineqarpoq Karsten Revsbechip atuakkiaa, Forvaltningspersonale, sisamasaanik naqinneqartoq (2019) qupperneq 23, atuakkiortoq ilaatigut ima allappoq:

Pisortat oqartussaaitaanni atofiit inuttalernerqartarneri nalinginnaasumik pisassapput tamanut ammasumik allagarseereernikkut. Taamatut pissusilimmik piunasaqaateqarluni inatsiseqartitsinikkut tunngaviliisoqarsimagunarpoq allafissornikkut periuseqarluni pissuseq aallaavigalugu. Ilimanarneruvoq pissutsip qanoq inneratigut ingerlatsivimmi atorfiit inuttassarsioreernerisigut inuttalernegassammata, tamatumuunakkut qulakkeerneqassammat tamanit soqutiginar-tuunissaa atorfiup pineqartup piviusorsior-tumik inuttalernissaani, ingerlatsivik periarfissaqassammat atorfinikkumaartumik qinnuteqartut akornanni toqqaanissaminik. Tamatumunnga atatillugu tamanut inuttassarsiuussinermi qulakkeerneqassaaq kinaluunniit atorfinnut inuttas-sarsiugaqarneranik paasisaqarnissaminik.

Qallunaat Nunaanni ombudsmandi pisuni arlaleriarluni inatsiseqartitsinikkut tunngaviumik isumaqataanerarnikuuvoq – ilaatigut takuuk FOB 2006.578, FOB 2010-20-4 aamma kingulleq FOB 2022-1, ombudsmandi ilaatigut imatut allammat:

Pisortat ingerlatsiviini atorfinitsitsisarnermi oqartussaasoq pisussaaffeqarpoq, ataatsimut nalilersuereernikkut piukkunnarnerpaatut isigineqartumik inuttaliini-arnissamut. Tamatumunnga atatillugu atorfiup inuttassarsiornerani tamanut

saqqummiussinikkut qulakkeerneqassaaq kinaluunniit atorfinnut inuttassarsiugaqarneranik paasisaqarnissamik.

Kommuneqarfik Sermersuup kommunimi atorfinitsisarnermini eqqumaffigisorujussuuaa inatsiseqartitsinikkut tunngaviusoq allaaserineqartoq, aamma tamakkiisumik imarisaa siunertaalu isumaqatigalugit.

Pingaaruteqarpoq qinnuteqartuni piukkunnarnerpaap atorfinitsinneqarnissaa, aamma pingaaruteqarpoq pisortat oqartussaataanni isertuaatumik atorfinitsitsisarnissaq.

Aamma Kommuneqarfik Sermersuumit eqqumaffigineqarpoq atorfiup inuttassarsiukkap saqqummiunneqarnerani atugassarititaasut allaaserinissaat, tamatuma kingunerisinaammagu kina atorfimmut qinnuteqarnersoq aamma atorfimmut qassit qinnuteqarnerisut.

Atorfinitsitsisarnermi atugassarititaasut ilagaat atorfimmut atatillugu inissamik neqerooruteqartoqarnersoq.

Atorfimmut sapinggisamik siammasisumik soqutiginnittoqarnissaa qulakkeerniarlugu siunertarisamut naleqquttuusinnaavoq inissamut apeqqutip imatut allaaserineqarsinnaanera: *Pissutsit apeqqutaatillugit inimik tunisisoqarsinnaavoq* imaluunniit assigisaanik oqaasertalersukkamik, taamaalilluni kommuni atorfimmut atatillugu inimik tunisisussanngortinneqassanngilaq imaluunniit tamanna mattunneqassanani.

Taamatulli periuseqarneq pingaarnertut periarfissaanngilaq isumaqatigiissutit malillugit atorfinitsitsinermi.

[...]

Kommuneqarfik Sermersuumit nalilernerqarpoq, kommunip pingaarnertut angusaqarfiginerusaraa atorfik inuttassarsiugaq inissamik neqeroorutitaqarpat.

Kisiannili kommunip sulisunut iniutai killeqarmata pingaarnertut malittarisassaannngilaq atorfinerlaanut inissamik neqerooruteqartarneq. Kommunip iluani malittarisassat malillugit inuttassarsiornermi inissartalimmik nittarsaassisoqarsinnaanngilaq, tamanna pillugu ingerlatsivimmi pisortaq akuersissuteqarsimanngippat.

Atorfimmi inuttassarsiukkami pineqartumi pingaarnertut malittarisassat malillugit inimik neqeroorutitaqanngilaq.

Kommune isumaqarpoq, kommune (aamma) suliffimmut atatillugu inimik tunisisinnaatitaasoq tamanna inatsiseqartitsinikkut tunngaviusumut, piviusorsortumik

assigiimmik pinninnissamut atatillugu inatsiseqarnikkut tunngaviusumut akkerliunngip-pat.

Ombudsmandip apequtai

2.1:

Atorfimmik inuttassarsiuussineq sulinermut atatillugu inimik najugasamik innersuus-sinissamik periarfissaqanngitsoq, suliamut pineqartumut tunngatillugu eqqortumik tikkuussinerunngilaq isumaqatiginninniareernerup kingornatigut atorfinitsinniagaq inimik innersuunneqarsimappat.

Kommunimiilli maluginiaqquneqarsimalluni FOB 2077-117.

Tassani inunnik isumaginnittoq atorfinitsitaanissamut oqaloqatigineqareerluni, pinerluttunik isumaginnittoqarfiup pensioniisa ilaannut perorsaanermi ikiortitut atorfimmut innersuunneqarpoq, atorfinitsitaanissaminulli itigartinneqarluni. Pinerluttunik isumaginnittoqarfiup qullersaqarfianit qinnuteqartup naleqqunnerpaa-junera pillugu nalilersuineq ingerlanneqanngitsoorpoq, qinnuteqartoq inunnik isumaginninnermi siunnersortaasooq atorfimmi inuttassarsiorneqartumi saaffigisat pineqartut avataaniimmat.

Ombudsmandimit qullersaqarfiup taamaaliorsimannginnera isornartorsiorneqarpoq, taamaaliornikkut piukkunnarnerpaamik atorfinitsitsinerup piumasaaqatitaani inatsi-seqartitsinikkut tunngaviusup oqimaalutaaffigineqarnissaa pinngitsoortinneqarmat.

Suliami matumani atorfinitsitsisartut tamarmik isumaqatigiipput qinnuteqartoq pineqartoq piukkunnarnerpaasooq, pineqartorlu atorfinitsinneqarsimanngikkaluarpat ilimanoluni inuttassarsiuusseqqinneq pisariaqarsimassagaluartooq, taamaattoqas-sappalluimaassinnaalluni atorfinitsinniagaq pineqartoq qinnuteqqaqqinngitsoortoq, imaassinnaallunilu allanik assinganik piukkunnaatilinnik (nutaanik) qinnuteqartoqan-ngitsoq.

Inatsiseqartitsinikkut tunngavigineqartut malillugit piukkunnarnerpaamik atorfinitsitsinissami, kommune aalajangerpoq pineqartoq inimik najugassamik tuniniarlugu, atorfinitsinneqarnissaanut tamanna aalajangiisuummat.

2.2:

Apeqqut qulaani 2.1.-imi oqaatigineqartutigut akineqarpoq.

[...]

2.4:

Kommunimit naliliisoqarpoq, kommunimi nalinginnaasumik periusiunngitsoq atorfirmik inuttassarsiuussisarneq inimik najugassamik innersuussisinnanangeriarluni, kingornalu ataasiakkaaraluni isumaqatigiinniareernerup kingornatigut sulisumut atatillugu inissamik innersuussilluni neqerooruteqarluni. Kommunip tamanna ataasiaannarluni iliornertut isigivaa.

[...]”

Innutaasoq 27. november 2023-mi nalunaarfigaara innuttaasup naammagittaalliutaa tunngavigalugu misissuineramik aallartitara nangissinnaanagu, naliliinera unaammat, innuttaasup pissutsit naammagittaalliutigisai innuttaasumut attuumassuteqanngimmata, aammalu inatsisitigut innuttaasumut tunnganatik. Peqatigitilluguli nammineerlunga misissuineramik aallartitsiniarlunga.